

SJ litt NN1 med kolskrov

Litt NN1 är en öppen godsvagn utan sidolämningar, lämplig för transport av ex vis timmer, sågat virke etc. Ritning har hämtats ur "Gods- och specialvagnar samt Snöplogar på hjul vid Sveriges Statsbanor, 1 januari 1893". Vagnen är dock av en standardtyp och förekommer mer eller mindre identiskt på många banor. Litteran ändrades 1921 till NNm. Efterhand kom NN1 att ersättas av litt NN3/NNs som lastade mer.

Till flakvagnar hade man ofta lösa kolskrov för transport av träkol. Träkol användes i första hand för järnframställning och är en ömtålig produkt med låg vikt.

I tabellverk kan man hitta uppgifter om att man haft kolskrov både för litt N1 (med låga sidolämningar) och NN1 (utan sidolämningar). Det finns lite olika varianter på kolskrov men det är ont om exakta ritningar. Det här har kolskrov är har sitt ursprung i ritningar från SGGJ och SWB. Ritningen här nedan är inte helt korrekt då den visar ett skrov på en N1-vagn men ger ändå en bra bild av hur de brukade se ut.

Underrede

Vi börjar med att bygga en NN1 i standardutförande och därefter gör vi ett kolskrov som kan sättas på flaket.

Tryck med nitstans eller liknande ut nitarna i buffertbalken på golvet (1). Förstärk på golvet (1) vikanviningarna från baksidan med kniv eller trekantfil. Spänn fast vagnsgolvet i ett skruvstäd med stödjande plåtar på varje sida. Böj ner sidobalkarna och buffertbalkarna men vänta med buffertbalkens nedre fläns.

Bocka underredet (2) enligt figur.

Lägg golvet med undersidan upp. Lägg underredet på golvet och centrera. Det finns markeringar i golvet som ska hamna mitt i de lödhål som finns i hörnen.

Löd fast underrede och golv i underredets lödhål.

Böj till buffertbalkens nedre läns.

Löd fast två bräder (3) på vagnsgolvets ovansida så att de hamnar rakt ovanför där lagergafflarnas centrum senare kommer att hamna.

Fjäderpaket

Tag loss de fyra fjäderpaketen (4) från etsplåten så att de fortfarande hänger ihop. Vik ihop som dragspel. Dränk in med lödvätska och löd därefter med lödtenn som får sugas in kapillärt

Hjulupphängning

Hjulupphängningen är gjord för att kunna få en viss rörlighet på axlarna och därmed en bättre möjlighet att ta upp felaktigheter i spårläget. Studera sprängskissen så förstår du nog hur det är tänkt att fungera.

Bocka ihop lagergafflarna (5) och löd i bockningarna för större styrka.

Löd fast en ca 6 cm lång tråd (6) centrerat på den ena lagergaffeln. Placera de båda lagergafflarna på ett millimeterpap-

per så att avståndet mellan t ex bägge gafflarnas vänsterkant är 43,2 mm (dvs. axelavstånd). Löd fast tråden även på den andra lagergaffeln.

Lägg hela hjulupphängningen på golvet. Centrera i längdled. Löd fast tråden i golvet på de två nedböjda fästena.

Limma två gummibitar (7) ellan golv och lagergafflar så att den ena kan vicka lite grann.

Löd fast fjäderpaketen i långbalkarna så de hamnar centrerat vid lagergafflarna.

Limma fast axelboxar (8).

Stolpar

Kapa till stolpar (9) med övermått. Vik ett stolpstöd (10) runt varje stolpe enligt figur så att det precis passar mot både sido- och långbalk. Löd med lite tenn fast stolpar i sido- och långbalk enligt ritningen. Om du inte ska ha kolskrov: 10 stolpar. Om du ska ha kolskrov: 6 stolpar med stolpstöd, fyra utan stolpe.

När alla stolpar är fastlödda kapas stolparna så att de är jäms med stolpstödet på undersidan, och i överkant så att de blir 19,0 mm.

Detaljering underrede

Montera på buffertbalken:

- koppelkrok (11)
- hästdragögglor (12)
- kopplarhandtag (13)
- buffertar (14)
- hjulaxlar (15)

Kolskrov

Tag loss kolskrovssidorna (16). Vik INTE ihop än.

Tag loss de olika beslagen (17) och löd fast på sidorna. Beslagen sitter på etsplåten ungefär på samma sätt som de ska monteras på sidorna.

När alla beslagen är på plats, vik ihop sidorna och löd ihop.

Löd fast tre stycken dragstänger (18) tvärs igenom kolskrovet för att hålla ihop det i överkant.

Kolskroven förekommer både i varianter med "råge" och med rak överkant.

Om du vill ha rak överkant, kapa bort den uppstickande delen på gavlarna.

Stycklista, Underrede

ID	Ant	Benämning
1	1	Golv
2	1	Underrede
3	2	Stödbräda
4	4	Fjäderpaket
5	2	Lagergafflar
6	1*	Lagergaffeltråd, 0,3 mm pianotråd el 0,4 mm mä
7	2*	Gummibit
8	4*	Axelbox
9	6/10*	Stolpe, 0,75 mm mä
10	10	Stolpstöd
11	2	Koppelkrok
12	4	Hästdragögla
13	4*	Kopplarhandtag, 0,3 mm mä
14	4*	Buffert
15	2*	Hjulaxlar, d=10,7 mm
16	2	Kolskrovssida
17	N	Beslag
18	3*	Dragstång, 0,75 mm mä
19	4	Presenningsstöd *=ingår ej i byggsatsen

Om du vill ha "råge", löd fast de fyra presenningsstöden (19) tvärs över vagnen enligt ritningen.

Målning

Sprutmåla hela vagnen SJ-brun. Måla trädelen av golvet träfärgat.

Om du vill ha vagnen i skick från före ca 1930 målar du dessutom följande delar svarta: rörlig buffertdel, lagergafflar under långbalk, fjäderpaket, axelboxar, koppel, kopplarhandtag. Härefter klarlack, dekal, mattlack.

Märkning

På rambalk från vänster:

- littera
- vikt (Vr xx Ton)
- axelavstånd (3,76 m)
- tillverkarskylt
- bansignatur + nummer
- revisions- och vägningsdatum

